

**BUILD UP
SKILLS II**
P O L A N D

LUTY 2024

AKTUALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE DOTYCZĄCE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W BUDOWNICTWIE W POLSCE I UNII EUROPEJSKIEJ

Build Up Skills II - krajowy system podnoszenia kwalifikacji i certyfikacji pracowników sektora budowlanego

Projekt dofinansowany przez Komisję Europejską w ramach programu LIFE-2021-CET-BUILSKILLS.
Umowa nr 101076976.

Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu ponoszą jego autorzy. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie poglądy jej autorów a Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zawartych w niej informacji.

Aktualne Dokumenty Strategiczne dotyczące Efektywności Energetycznej w Budownictwie w Polsce i Unii Europejskiej

Efektywność energetyczna w budownictwie stanowi kluczowy obszar dla osiągnięcia celów związanych z redukcją emisji gazów cieplarnianych oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Polska i Unia Europejska (UE) stale aktualizują swoje dokumenty strategiczne w celu promowania praktyk związanych z zrównoważonym rozwojem oraz efektywnością energetyczną. Niniejszy dokument analizuje najnowsze polskie i europejskie dokumenty strategiczne mające wpływ na efektywność energetyczną w budownictwie.

„Fala Renowacji”

Fala Renowacji to strategia zaproponowana przez Unię Europejską mająca na celu przyspieszenie tempa i zakresu renowacji energetycznej istniejących budynków w całej Unii Europejskiej. Fala Renowacji stanowi kluczowy element Europejskiego Zielonego Ładu, który to celuje w osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku oraz w transformację gospodarki UE na bardziej zrównoważoną.

Główne cele Fali Renowacji to:

1. Poprawa efektywności energetycznej budynków: Poprzez modernizację i ulepszenie izolacji termicznej, systemów grzewczych i chłodzących oraz instalację odnawialnych źródeł energii.
2. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych: Poprzez ograniczenie zużycia energii w budynkach oraz zastąpienie tradycyjnych systemów grzewczych bardziej efektywnymi i przyjaznymi dla środowiska technologiami.
3. Poprawa warunków życia: Poprzez zapewnienie lepszej jakości powietrza wewnętrznego, komfortu cieplnego i akustycznego oraz zmniejszenie ubóstwa energetycznego poprzez obniżenie rachunków za energię.

Fala Renowacji stawia na współpracę między sektorami publicznymi i prywatnymi, zachęcając do inwestycji w modernizację budynków oraz zapewniając wsparcie finansowe, techniczne i edukacyjne dla właścicieli nieruchomości. W ramach Fali Renowacji UE planuje również zwiększyć dostępność instrumentów finansowych, takich jak dotacje, kredyty preferencyjne czy programy zachęt podatkowych, aby ułatwić inwestycje w efektywność energetyczną budynków.

Celem Fali Renowacji jest także stymulowanie gospodarki poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze budowlanym i zwiększenie popytu na produkty i usługi związane z efektywnością energetyczną. Działania podejmowane w ramach Fali Renowacji mają przyczynić się do osiągnięcia celów klimatycznych i energetycznych UE oraz wspierać proces transformacji w kierunku bardziej zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki.

"Fit for 55" (Gotowi na 55)

Fit for 55 (Gotowi na 55) to pakiet ustaw i inicjatyw legislacyjnych zaproponowanych przez Komisję Europejską w lipcu 2021 roku. Nazwa "Fit for 55" odnosi się do celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 roku, który został określony przez Unię Europejską w ramach strategii klimatycznej.

Pakiet "Fit for 55" obejmuje szereg propozycji legislacyjnych i inicjatyw mających na celu osiągnięcie tego ambitnego celu, w tym:

1. Akt o transformacji energetycznej: Zawiera zapisy dotyczące zmian w sektorze energetycznym, w tym wzmocnienie udziału odnawialnych źródeł energii, zwiększenie efektywności energetycznej i przyspieszenie wycofywania ze stosowania paliw kopalnych.
2. Akt o systemie handlu uprawnieniami do emisji (ETS): Planowane są zmiany w systemie ETS, obejmujące rozszerzenie zakresu sektorów objętych systemem, zwiększenie ambicji w zakresie redukcji emisji oraz wprowadzenie mechanizmu dostosowawczego dla sektorów o wysokim ryzyku wyprowadzenia produkcji poza UE.
3. Rozporządzenie w sprawie redukcji emisji z sektorów poza systemem ETS: Dotyczy sektorów, które nie są objęte systemem ETS, takich jak transport, budownictwo, rolnictwo i odpady. Planowane są środki (zwane ETS2) mające na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w tych sektorach poprzez regulacje oraz zachęty finansowe.
4. Reforma Dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej: Propozycje obejmują zwiększenie ambicji w zakresie efektywności energetycznej w budynkach, przemysłowych systemach ciepłowniczych i transporcie, a także wprowadzenie środków zachęcających do inwestycji w efektywność energetyczną.
5. Strategia ds. wodoru: Komisja proponuje strategię dotyczącą wodoru, która ma na celu promowanie wykorzystania wodoru jako nośnika energii w sektorach, gdzie trudno jest osiągnąć redukcję emisji za pomocą innych technologii.

Pakiet "Fit for 55" jest kluczowym elementem realizacji celów klimatycznych Unii Europejskiej oraz wprowadzenia bardziej zrównoważonej i efektywnej gospodarki, dostosowanej do wyzwań zmian klimatu. Poprzez różnorodne propozycje legislacyjne i inicjatywy, Unia Europejska dąży do przyspieszenia tempa działań na rzecz walki ze zmianami klimatycznymi i osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku.

Długoterminowa strategia renowacji budynków

Zgodnie z wymogiem dyrektywy Parlamentu Europejskiego z 2018 roku, wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej, w tym Polska, zostały zobowiązane do ustanowienia długoterminowej strategii renowacji budynków. Polska przedstawiła taki dokument w 2022 roku, którego scenariusz renowacji koncentruje się na zminimalizowaniu emisji operacyjnych budynków. Zgodnie z wyznaczonym celem rekomendowany scenariusz zakłada bezpośrednie działania dotyczące dwóch procesów tj. masowej wymiany źródeł ciepła w połączeniu z płytką termomodernizacją do 2030 roku oraz stopniowego zwiększania stopnia głębokiej termomodernizacji do poziomu 3% rocznie, w perspektywie kolejnych kilkunastu lat.

Aktualnie, długoterminowa strategia renowacji budynków pomija kwestię wbudowanego śladu węglowego, a co za tym idzie także śladu węglowego w całym cyklu życia budynku. Kolejna odsłona DSRB jest jednak przewidziana na rok 2023 i być może wprowadzi scenariusze odnoszące się do całkowitego śladu węglowego budynku.

Z uwagi na obecną sytuację międzynarodową oraz wywołany tym rekordowy skok cen surowców, odczuwalna jest zwiększająca się presja dotycząca zaktualizowania polityki energetycznej kraju. Niezależna Rada Ekspertów ds. Bezpieczeństwa Energetycznego i Klimatu w 2022 roku przedstawiła swoje stanowisko w sprawie PEP40.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii aktualnie konsultuje przepisy w sprawie metodologii tworzenia świadectw charakterystyki energetycznej. Zgodnie z zaproponowanymi zmianami, nowe świadectwo charakterystyki energetycznej budynku zawierać ma informację na temat klasy energetycznej budynku. Ponadto, zgodnie z przedstawionym wzorem nowego świadectwa, roczny operacyjny ślad węglowy raportowany będzie w formie graficznej, która zwraca uwagę na jego istotność w ocenie energetycznej budynku. Co więcej, świadectwo będzie zawierać informację na temat zmiany klasy energetycznej i redukcji emisji CO₂ w przypadku termomodernizacji budynków istniejących.

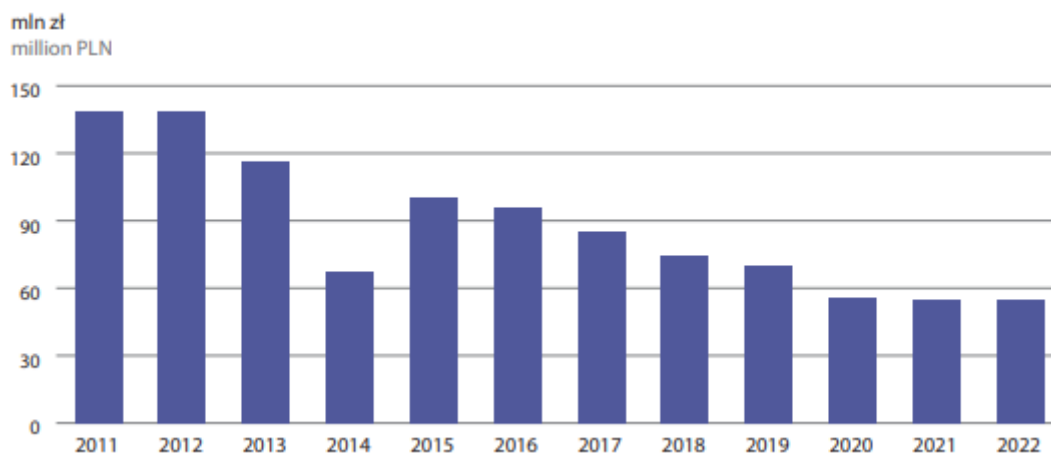
Analizując obecną sytuację w Polsce, w zakresie ram prawnych dotyczących dekarbonizacji budownictwa, a co za tym idzie analizy śladu węglowego budynku, widać, że w tym obszarze Polska ma jeszcze wiele do zrobienia. Do tej pory w naszym kraju nie przedstawiono spójnej polityki, która regulowałaby kwestię emisji gazów cieplarnianych w budownictwie. Porównując Polskę do wiodących państw europejskich, niezbędne w krajowej polityce wydaje się określenie wymagań, które swoim zakresem obejmowałyby metodologię obliczania śladu węglowego budynków, bazy danych środowiskowych oraz narzędzia wspomagające analizę WLC. Dodatkowo należałoby wskazać wymagania w zakresie obowiązkowego raportowania całkowitego śladu węglowego oraz określić limity ilości gazów cieplarnianych, którą budynki mogą wyemitować w cyklu życia.

Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków

Ustawa o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków została znowelizowana w ramach realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). W celu uniknięcia finansowania przedsięwzięć, które mogą szkodzić środowisku, Komisja Europejska wprowadziła regułę DNSH („do no significant harm”, „nie czyn poważnych szkód”) i owa reguła jest wpisana również w tą ustawę. Wprowadzone regulacje mają na celu zachęcenie do działań oraz rozszerzenie zakresu realizacji projektów termomodernizacyjnych. Ustawa również ma na celu promocję rozwoju oraz wzrost produkcji energii z odnawialnych źródeł energii w obszarze mieszkalnictwa. Ustawa przewiduje wsparcie (premię termomodernizacyjną) na spłatę części kredytu zaciągniętego na przedsięwzięcie termomodernizacyjne. Aby otrzymać premię należy przeprowadzić audyt energetyczny budynku, z którego muszą wynikać następujące konkluzje: zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynku, w którym modernizuje się wyłącznie system grzewczy o co najmniej 10%, a w pozostałych budynkach o co najmniej 25%. Wysokość premii termomodernizacyjnej może stanowić do 26% kosztów przedsięwzięcia. Natomiast w przypadku zakupu, montażu, budowie lub modernizacji instalacji odnawialnego źródła energii obywatel wraz z termomodernizacją obiektu, maksymalna wysokość premii wynosi 31% całkowitych kosztów. Przewidziano również wsparcie do 50% kosztów wzmocnienia budynku wielkopłytowego podczas realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego.

Inwestorowi przysługuje grant termomodernizacyjny o wysokości pokrycia dodatkowych 10% kosztów przedsięwzięcia jako suplement zwiększający premię termomodernizacyjną.

Rysunek 1 Kwota wypłaconych premii termomodernizacyjnych

Źródło: Efektywność wykorzystania energii w latach 2011–2022. GUS, 2023 r.

Ustawa przewiduje również dofinansowanie projektu w ramach premii remontowej, o którą mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych zgodnie z wytycznymi dotyczącymi rozpoczęcia okresu użytkowania. W ramach przedsięwzięcia remontowego można uzyskać dofinansowanie do 25% kosztów. Należy pamiętać również, iż wymienione zostały cele na które premia remontowa nie może zostać przeznaczona tj. remont lokali za wyjątkiem wymiany, remonty balkonów w budynkach wielorodzinnych itp.

Kolejnym narzędziem finansowania modernizacji mieszkalnych zasobów budowlanych w Polsce jest premia MZG. Jest to dofinansowanie zaadresowane do inwestorów będących gminą lub spółką z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółką akcyjną, w której gmina albo gmina wraz z innymi gminami, powiatami lub Skarbem Państwa dysponują ponad 50 proc. głosów na zgromadzeniu wspólników lub na walnym zgromadzeniu.

Grant OZE jest to dofinansowanie przysługujące inwestorowi realizującemu przedsięwzięcie polegające na montażu, zakupie, modernizacji lub budowie instalacji odnawialnego źródła energii i wynosi 50% poniesionych kosztów przedsięwzięcia. Adresatami programu są właściciele oraz zarządcy budynków wielorodzinnych.

Centralna ewidencja emisyjności budynków jest to system informacji o źródłach ogrzewania budynków zarówno mieszkalnych oraz niemieszkalnych w Polsce. Głównym celem centralnej ewidencji jest zgromadzenie danych na temat zainstalowanych źródeł ciepła w Polsce, co umożliwi wdrożenie precyzyjnych działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w Polsce.

STRONA INTERNETOWA:

<https://bups.kape.gov.pl>

PARTNERZY PROJEKTU:

PARTNERZY REGIONALNI:

Projekt dofinansowany przez Komisję Europejską w ramach programu LIFE-2021-CET-BUILSKILLS. Umowa nr 101076976.

Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu ponoszą jego autorzy. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie poglądy jej autorów a Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie zawartych w niej informacji.